

ingediend op **1564** (2022-2023) – Nr. 2
3 maart 2023 (2022-2023)

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
uitgebracht door Arnout Coel

over het ontwerp van decreet

tot instemming
met het samenwerkingsakkoord van 19 december 2022
tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap,
het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest,
het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest,
de Franse Gemeenschap
en de Duitstalige Gemeenschap
betreffende het gebruik
van de herstel- en veerkrachtfaciliteit

Documenten in het dossier:
1564 (2022-2023) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Steven Vandeput.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Philippe Muyters, Steven Vandeput;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Koen Van den Heuvel, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Maurits Vande Reyde;
Celia Groothedde, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Veerle Geerinckx, Sarah Smeyers, Jeroen Tiebout, Wilfried Vandaele, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Stijn De Roo, Sofie Mertens;
Marino Keulen, Gwendolyn Rutten;
Mieke Schauvliege, Jeremie Vaneekhout;
Thijs Verbeurgt.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Op dinsdag 28 februari 2023 besprak de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie in aanwezigheid van minister Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, het ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 19 december 2022 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het gebruik van de herstel- en veerkrachtfaciliteit.

1. Inleiding door minister Matthias Diependaele

In het kader van de Europese Faciliteit voor Herstel en Veerkracht, opgezet bij de RRF-verordening (RRF: Recovery and Resilience Facility) van 12 februari 2021, zal België mits het behalen van mijlpalen en streefdoelen in verschillende betalings-schijven de som van 4,524 miljard euro aan subsidies ontvangen vanuit Europa.

Via een samenwerkingsakkoord moeten volgende zaken geregeld worden: de wijze van betaling van de Europese subsidies, de verdeling ervan tussen de verschillende entiteiten, en wat als een bepaalde entiteit zijn mijlpalen en/of streefdoelen niet tijdig heeft behaald, wat gevolgen inhoudt voor de uitbetaling van Europese subsidies.

Het samenwerkingsakkoord bepaalt verder dat iedere entiteit verantwoordelijk is voor de uitvoering van de mijlpalen en streefdoelen die onder haar bevoegdheid vallen, en dat zij ook in de controle en audit van haar projecten moet voorzien zoals bepaald in de RRF-verordening.

2. Debat

2.1. Tussenkoms van Anke Van dermeersch

Er wordt voorgesteld om een ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 19 december 2022 betreffende het gebruik van de herstel- en veerkrachtfaciliteit post factum goed te keuren. In die zin is een verdere discussie irrelevant want het Vlaams Parlement kan het akkoord alleen goedkeuren of afkeuren.

De gehanteerde procedure is correct maar het neemt niet weg dat, formeel gezien, afbreuk wordt gedaan aan de bevoegdheid van het Vlaams Parlement. Het Vlaams Belang zou graag voorafgaandelijk aan het afsluiten van het samenwerkingsakkoord over de inhoud ervan hebben gedebatteerd en indien nodig geamendeerd. In voorkomend geval zou de kans groter geweest zijn dat het akkoord niet tweemaal in het nadeel van Vlaanderen zou zijn.

Het voorliggende samenwerkingsakkoord is voor Vlaanderen mogelijks nadelig, wat ondertussen ook blijkt uit de huidige opschorting door de Europese Commissie van de uitbetaling van de eerste schijf van de bijdrage van de Europese Commissie in het Belgische Herstel- en Veerkrachtplan, omwille van de gebreken aan het Belgische saneringsbeleid.

Om de beloofde financiering te bekomen dient ook Vlaanderen aan te tonen dat de beoogde mijlpalen en doelstellingen van zijn projecten en hervormingen binnen het Belgische Herstel- en Veerkrachtplan worden behaald en dit moet aangetoond worden via een onafhankelijke auditautoriteit waartoe in Vlaanderen de Vlaamse Auditautoriteit werd opgericht. Dat lijkt de spreker goed geregeld.

Belangrijk is artikel 5 waar wordt bepaald dat de partijen zich trachten te houden aan het in de operationele regelingen vastgestelde tijdschema voor betalingsaanvragen. Dit is wel een vrijblijvende verbintenis. Wanneer een partij in gebreke blijft, waardoor

er geen betalingsaanvraag kan worden ingediend, is er geen sanctie voorzien. Het Vlaams Belang had hier graag een sanctie zien ingeschreven.

Doordat geen betalingsaanvraag kan worden ingediend is er een vertraging in de uitbetalingen en dienen de andere, niet in gebreke blijvende, deelentiteiten over te gaan tot langere en hogere prefinancieringen, dus bijkomende uitgaven.

Artikel 7 bepaalt dan dat de aan België toegekende, Europese financiële bijdrage, tussen de partijen wordt verdeeld op basis van een beslissing van het Overlegcomité. Maar over welke beslissing van het Overlegcomité gaat het hier?

Uit het antwoord van minister Matthias Diependaele op een schriftelijke vraag weet men dat de Europese Commissie heeft beslist dat de herberekening van de middelen leidt tot een bedrag voor België van 4,524 miljard euro (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2022-23, nr. 116).

In zijn antwoord verklaarde de minister dat de afgesproken verdeelsleutel (bij toekenning van het initiële bedrag van 5,925 miljard euro) was bepaald op 38,06%, en dat de verdeelsleutel op het Overlegcomité niet opnieuw werd besproken. Gaat de Vlaamse Regering dan definitief akkoord met een verdeling van 38,06% voor Vlaanderen? Blijkbaar wel.

Nu bepaalt artikel 10 dat, indien de Europese Commissie vaststelt dat slechts een deel van de mijlpalen en streefdoelen op bevredigende wijze is gerealiseerd, en er derhalve een deel van de betalingstranche wordt opgeschort, het door de Commissie opgeschorte bedrag in mindering komt op het deel van de betaling dat de Federale Staat moet verrichten aan de in gebreke blijvende partij. Dat lijkt billijk.

Artikel 10, tweede lid, bepaalt echter dat, wanneer het aandeel van de door de Europese Commissie opgeschorte tranche groter is dan het aandeel van de partij die bevoegd is voor de mijlpalen en streefdoelen waarop de opschorting betrekking heeft, het saldo wordt verdeeld in verhouding tot het aandeel van de andere partijen (berekend volgens de afgesproken verdeelsleutel).

Met andere woorden: stel opnieuw, en louter als voorbeeld, dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (BHG) in gebreke blijft en dat daarop de Commissie de volledige tranche opschort, dan wordt ook het aandeel van bijvoorbeeld Vlaanderen opgeschort. Dit is niet correct. Een deelentiteit die correct haar dossiers en werk van mijlpalen en streefdoelen heeft verricht, wordt mede gestraft door het in gebreke blijven van een andere partij of partijen. De in gebreke blijvende partij moet de andere partijen compenseren, uit haar middelen, voor de bijkomende uitgaven bij deze andere partijen zodat het in gebreke blijven voor die partijen geen nadeel heeft, aldus de spreekster.

De spreekster vindt ook artikel 12 van het samenwerkingsakkoord merkwaardig. Indien de Europese Commissie van oordeel is dat, bij schorsing van de betaling, de corrigerende maatregelen onvoldoende zijn, kan zij de totale financiële bijdrage verminderen. Deze vermindering komt dan voor rekening van de partij (of partijen) die oorzaak is (zijn) van de vermindering. Tot hier lijkt dat ok.

Maar, indien de vermindering van de Commissie groter is dan het nog uitstaande deel van de in gebreke blijvende partij, dan worden de modaliteiten voor aanzuivering van dat saldo overgelaten aan het Overlegcomité. M.a.w. men heeft geen oplossing uitgewerkt en het probleem verschoven naar de toekomst.

Het zou billijk en rechtvaardig zijn dat de in gebreke blijvende partij die oorzaak is van de vermindering, de andere partijen uitbetaalt en dus de financiële knip te haren laste neemt.

Anke Van dermeersch concludeert dat door de goedkeuring van dit samenwerkingsakkoord Vlaanderen tweemaal benadeeld wordt.

Eerst door de zeer onbillijke verdeling van 38,06% Vlaams aandeel bij de verdeling van de initiële middelen (de 5,925 miljard euro) waarvan de minister uitgaat dat dit aandeel niet meer zal wijzigen en anderzijds door de door de spreekster aangekaarte risico's die in het samenwerkingsakkoord zijn opgenomen waardoor Vlaanderen extra geld dreigt te verliezen.

2.2. Repliek van minister Matthias Diependaele

Minister *Matthias Diependaele* vindt de suggestie van Anke Van dermeersch om tijdens de onderhandelingen van een samenwerkingsakkoord terug te koppelen naar het parlement geen goed idee. Dat lijkt hem eerder een waarborg dat er nooit een samenwerkingsakkoord tot stand zou komen, gegeven ook de Belgische staatsstructuur.

Hij ontkent ook dat het om een post-factumgoedkeuring gaat. Hij bevestigt tevens dat de normale procedure ter zake werd gevolgd.

Artikel 5 gaat over het proces van de betalingsaanvraag bij de Europese Commissie waarin geen sanctie is opgenomen. Artikel 5 herneemt de procedure die Europees gangbaar is. In de praktijk wordt voorafgaandelijk aan de officiële aanvraag al rond de tafel gezeten met de Europese Commissie zodat duidelijk is afgestemd aan welke voorwaarden die aanvraag moet voldoen om quasi zekerheid te verwerven dat de aanvraag zal worden goedgekeurd. Hier is dus geen sanctie nodig.

Artikel 7 bepaalt de verdeling van de Europese bijdrage tussen de Belgische deelentiteiten. De minister gaat ervan uit dat de interne Belgische verdeelsleutel van de Europese middelen uit de RRF behouden blijft. Op 15 maart 2023 is er een Overlegcomité waar dit punt opnieuw op de agenda staat. De huidige 38,06 % die nu aan Vlaanderen is toegewezen, is voor de minister het minimum.

Artikel 10 werd reeds eerder uitgebreid bediscussieerd in de plenaire vergadering een aantal weken of maanden geleden. Voor de minister is dit artikel de waarborg dat de verschillende deelentiteiten geresponsabiliseerd worden voor de verplichtingen die zij zijn aangegaan in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit. Wie in gebreke blijft, zal dat voelen via de verminderde financiering.

Wat artikel 10, tweede lid, betreft, lijkt het de minister quasi onmogelijk dat Vlaanderen zijn totaal aandeel in de financiering zou verliezen door het niet tijdig voldoen aan de mijlpalen en streefdoelen die zijn afgesproken. Niks wijst er momenteel op dat dat aan de orde zou zijn. Hij bevestigt de bepaling in het akkoord in artikel 10, tweede lid, dat indien de door de Europese Commissie opgeschorte tranche groter is dan het aandeel van een partij, het saldo wordt verdeeld in verhouding tot het aandeel van de andere entiteiten, conform de verdeelsleutel. Artikel 12 volgt daarin dezelfde logica.

Minister Matthias Diependaele concludeert dat het samenwerkingsakkoord correct is opgesteld. Artikel 10 werd opgenomen omdat men in het verleden discussies heeft gehad die men wil vermijden in de toekomst. Ook de procedure om het samenwerkingsakkoord te laten goedkeuren door het Vlaams Parlement is de correcte.

2.3. Repliek van Anke Van dermeersch

Anke Van dermeersch repliceert, wat de goedkeuringsprocedure betreft, dat de huidige werkwijze inderdaad de huidige standaardprocedure is, wat niet wegneemt

dat het Vlaams Belang een andere werkwijze voorstaat waarin het parlement beter zijn rol kan spelen.

De spreekster is blij dat de verdeelsleutel nog niet definitief is en aan de agenda staat op het Overlegcomité van 15 maart 2023. Ze kijkt naar wat daar beslist zal worden.

De spreekster raamt dat er ongeveer tien betalingsaanvragen (twee per kalenderjaar) door België bij de Europese Commissie zullen worden ingediend. Ze onderschrijft het belang van artikel 10, eerste lid, waarin de verschillende Belgische deelentiteiten geresponsabiliseerd worden voor de verplichtingen die zij zijn aangegaan in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit. Wie in gebreke blijft, zal dat voelen via de verminderde financiering. Ook in artikel 10, tweede lid, en artikel 12 zijn gelijkaardige bepalingen opgenomen, maar we leven wel in België. In deze bijzondere staat kan alles gebeuren. Ze houdt haar hart vast en vreest dat er problemen zullen van komen.

Om twee redenen zal het Vlaams Belang dit samenwerkingsakkoord niet goedkeuren:

- de verdeelsleutel voor Vlaanderen (38,06 %);
- de inhoud van artikel 10, tweede lid, en artikel 12.

Beide redenen houden voor Vlaanderen risico's in.

3. Stemming

Commissievoorzitter *Steven Vandeput* stelt dat men het ontwerp van samenwerkingsakkoord – zoals eerder aangehaald door Anke Van dermeersch – slechts kan goedkeuren of verwerpen en niet kan amenderen. Er vindt dus slechts één stemming plaats.

Het ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 19 december 2022 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het gebruik van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1564/1) wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 2.

Steven VANDEPUT,
voorzitter

Arnout COEL,
verslaggever